

Comparative and superlative of adjectives and adverbs

How is the comparative (-er) and superlative (-est) of adjectives formed?

How is the comparative and superlative of adverbs formed?

What do we need to know about them to use them correctly?

Comparative of adjectives

Comparative forms of adjectives are equivalent to English *X-er* (or *more X*): *stronger, taller, bigger, more fun...* All comparative (and superlative) adjectives end in *-í*, and are therefore soft adjectives.

The productive comparative ending for adjectives is *-ější*.

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
zajímavý	zajímavější	more interesting
rychlý	rychlejší	faster
pomalý	pomalejší	slower
silný	silnější	stronger
zábavný	zábavnější	more fun
hlasitý	hlasitější	more loud
klidný	klidnější	calmer
špinavý	špinavější	dirtier

A small number of high-frequency adjectives have a comparative ending in *-ší*, and these must be memorized. If the stem of these adjectives ends in *-s-*, *-z-*, *-ch-*, or *-h-*, there is a corresponding consonant alternation when the *-ší* is added.

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
bohatý	bohatší	richer
čistý	čistší	cleaner
drahý	dražší	more expensive
mladý	mladší	youner (or junior)
starý	starší	older (or senior)
slabý	slabší	weaker
suchý	sušší	dryer
tichý	tišší	quieter
tvrdý	tvrdší	harder

Adjectives that end in *-oký* and *-eký* also take a *-ší* comparative, but first drop the *-oký* or *-eký* ending:

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
daleký	další	further, farther; next (in a series)
hluboký	hlubší	deeper
široký	širší	wider
vysoký	vyšší	taller, higher

Many adjectives that end in *-ký* fall into one of two types when it comes to formation of the comparative. The first type adds a *-ší* ending for the comparative with the *-ký* being dropped and the stem vowel shortened:

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
blízký	bližší	closer
krátký	kratší	shorter
nízký	nižší	lower
řidký	řidší	rarer
těžký	těžší	more difficult
úzký	užší	more narrow

The second type replaces the *-ký* by *-čí* to form the comparative.

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
hezký	hezčí	prettier, more handsome
lehký	lehčí	lighter, easier
měkký	měkčí	softer
vlhký	vlhčí	more humid

Finally, there are irregular comparatives. These are high-frequency words, many of which correlate with irregular comparatives in English:

<i>Adjective</i>	<i>Comparative</i>	
dobrý	lepší	better
špatný	horší	worse
malý	menší	smaller
velký	větší	bigger
dlouhý	delší	longer

Adjectival comparisons are facilitated by the use of the conjunction *než* (than):

David je **starší než** ty.
David is **older than** you.

To indicate “much more X”, the phrases *o mnoho / mnohem* (or, in spoken Czech, *(v) o moc*) is used. To say “a little bit more X”, use *o něco* plus the comparative form.

David je **vo moc starší** než ty.
David is **much older** than you.

Čeština je **o něco zajímavější a zábavnější** než ruština.
Czech is **a bit more interesting and fun** than Russian.

Qualifications of the comparative that involve a measurement are indicated by the preposition *o* plus the accusative case of the quantified phrase:

David je **o dvacet let starší** než ty.
David is **twenty-years older** than you.

Note also the phrase *čím... , tím...* , which is equivalent to the English “the more X, the more Y...”.

Čím je doutník **chladnější**, **tím lepší** je jeho chuť.
The cooler a cigar is, **the better** is its taste.

Čím mladší, **tím lepší**.
The younger, **the better**.

Superlative of adjectives

To form the superlative of adjectives (in English, *the most X* or the *X-est* form: *the most interesting*, *the loudest...*), simply add the prefix *nej-* to the comparative form. This applies to all types of formation

<i>Comparative</i>	<i>Superlative</i>	
zajímavější	nejzajímavější	the most interesting
hlasitý	nejhlasitější	the most loud, the loudest
starší	nejstarší	the oldest
tišší	nejtišší	the quietest
bližší	nejbližší	the closest
lepší	nejlepší	the best

hezčí

nejhezčí

the prettiest, the most handsome

Comparative and superlative of adjectives: examples of usage

The following are examples of usage of the comparative and superlative of adjectives generated through Google. Can you identify the comparative or superlative and translate it in the context of the given sentence?

1. Na Islandu hrozí erupce další sopka.
2. Vodní dýmka je větší zlo než cigarety.
3. Čerstvé mléko je zdravější než trvanlivé.
4. Blondýnky jsou prý mnohem agresivnější než brunetky.
5. "The Matrix" je jeden z nejzajímavějších filmů všech dob.
6. Konzervativní pravice a komunisté si jsou bližší, než se zdá?
7. Závodní lyžování patří k nejrychlejším sportům na světě.
8. Filmy s titulkami jsou mnohem lepší než dabing!
9. Falešný přítel je horší než nepřítel.
10. Milovat někoho je snadné, ale zapomenout bývá o mnoho těžší.
11. Palms Hotel je jeden z nejlepších hotelů na Srí Lance.
12. Vodopády Iguazú jsou širší než Vitkoriiny vodopády a třikrát větší než Niagarské vodopády.
13. Tyto nano-materiály jsou pevnější a lehčí než ocel.
14. Dcera Micka Jaggera je o moc hezčí než tatínek.
15. Můj bratr je o rok mladší než já.
16. Proč je reklama v televizi hlasitější než ostatní programy?
17. Kdo je slabší: žena nebo muž?
18. Benzin je v Česku dražší než ve Švýcarsku.
19. Který sport je brutálnější a zábavnější než box? Mixed Martial Arts!
20. Záchodové prkýnko je čistší než používaná klávesnice.
21. Vědci IBM vytvořili nejmenší CD mapu na světě — je menší než zrnko.
22. Jste mladší než vypadáte?
23. Jeho hlas byl o něco tišší než obvykle, ale jasný.
24. Severozápadu USA hrozí zemětřesení tisíckrát silnější než na Haiti.
25. Vánoční prázdniny v USA jsou delší než v ČR.

Comparative of adverbs

While adjectives modify nouns, adverbs modify verbs. Comparatives of adverbs are often rendered in English by *more X-ly* (*more quietly, more easily...*), but sometimes English does not distinguish the adverbial from the adjectival comparative (*to be faster* versus *to run faster, to be better* versus *to sing better...*). Czech always does.

If the comparative adjective ends in *-ější* or *-čí*, then the corresponding comparative adverb ends in *-ěji/-ěji*:

<i>Adjective and its comparative</i>		<i>Adverb comparative</i>	
rychlý	rychlejší	rychleji	more fast, faster
silný	silněji	silněji	more strongly
hlasitý	hlasitější	hlasitěji	more loudly, louder
lehký	lehčí	lehčeji	more easily
měkký	měkčí	měkčeji	more softly

There are many comparative adjectives in *-ší* that have corresponding comparative adverbs also in *-ěji/-ěji*:

<i>Adjective and its comparative</i>		<i>Adverb comparative</i>	
tichý	tišší	tišeji	more quietly
slabý	slabší	slaběji	more weakly
tvrdý	tvrdší	tvrději	more hard
čistý	čistší	čistěji	more cleanly

But many words with comparative adjectives in *-ší* have corresponding adverbial comparatives that are irregular. These must be memorized.

<i>Adjective and its comparative</i>		<i>Adverb comparative</i>	
blízký	blížejší	blíže	closer
daleký	další	dále	farther
dlouhý	delší	déle	longer
dobrý	lepší	lépe	better
malý	menší	méně	less
nízký	nižší	níže	lower
široký	širší	šíře	wider
vysoký	vyšší	výše	higher
špatný	horší	hůře	worse
velký	větší	více	more

In spoken Czech, the comparative adverbs immediately above have forms without the final *-e*: *blíže, dál, níž, šíř, výš, hůř, víc*. In words with *-ě-* in the stem, the vowel also changes: *dýl, líp, míň*.

The comparative form of the adverb *brzo* (early) is *dříve / dřív* (earlier).

The comparative of the adverb *rád* is *raději* or *radši* (the former is more formal).

Britové by se **radši** vzdali partnera než televize.
The British would **rather** give up their partner than their televisions.

Raději tři dny bez soli než jediný den bez čaje.
Rather three days without salt then one day without tea.

The same uses of *než* and *o mnoho / mnohem / (v)o moc* apply to comparative adverbs as they do to comparative adjectives. The same applies to the phrase *čím... , tím... .*

Čím víc, tím líp.
The more, the better.

Čím dříve, tím lépe.
The earlier, the better.

Superlative of adverbs

To form the superlative of adverbs, simply add the prefix *nej-* to the comparative form. This applies to all types of formation.

<i>Comparative</i>	<i>Superlative</i>	
hlasitěji	nejhlasitěji	the most loudly
tišeji	nejtišeji	the most quietly
blíže/blíž	nejblíže/nejblíž	closest
lépe/líp	nejlépe/nejlíp	best

The phrase *co nej-* means *as X as possible*. (This phrase can also be used adjectivally.)

Jak **co nejlíp** prodat byt?
How to sell your apartment **in the best possible way**?

Obama chce sankce proti Íránu **co nejdřív**.
Obama wants sanctions against Iran **as soon as possible**.

Snažím se být **co nejmíň** vidět.
I try to be seen **as little as possible**.

The superlative of *rád* is *nejraději* or *nejradši*.

Kdo **nejraději** spí nahý?
Who **most likes** to sleep naked?

Které roční období máte **nejradši**?
Which season do you **like the most**?

Comparative and superlative of adverbs: examples of usage

The following are examples of usage of the comparative and superlative of adverbs generated through Google. Can you identify the comparative or superlative and translate it in the context of the given sentence?

1. Ženy v EU berou mnohem méně než muži.
2. Počet uživatelů Firefoxu roste rychleji než u Google Chrome.
3. Kůň má k člověku geneticky blíže než pes, tvrdí vědci.
4. Na facebooku strávím nejmíň 3 hodiny denně.
5. Muži snášejí rozvod či rozchod hůře než ženy.
6. Čím více se premiér zlobí, tím mluví tišeji.
7. Při protiútoky vždy co nejsilněji vykřiknout.
8. Biopaliva hoří mnohem efektivněji a čistěji než klasická paliva jako ropa a uhlí.
9. Více než třetina zemského povrchu se postupně mění na poušť.
10. Problémy USA sahají dál než na Wall Street.
11. Omluvil jsem se jí co nejlíp.
12. Hokejka se ovládá lehčeji než meč.
13. Nikdo nepracuje více než Lady GaGa!
14. Tým trénoval mnohem tvrději než dřív.
15. Můj muž chrápe hlasitěji než stíhačka!